

inițial: 1–7 și 11–12. ÎE planificate privind efectul net, efecte de rețea și efectele de propagare ale proiectelor POIM (ÎE 8-10) vor fi acoperite în următorul raport de evaluare (Rezultatul 3), deoarece acestea evaluează așteptările actuale în ceea ce privește impactul potențial care poate fi atins până la sfârșitul programului.

2.3. Metodologie

2.3.1. Abordarea metodologică

34. Abordarea metodologică de evaluare s-a bazat pe un design non-experimental. Colectarea datelor s-a realizat în conformitate cu o metodologie axată mai mult pe metode calitative, care au fost aplicate astfel încât evaluarea să poată valida, invalida sau explica în continuare ipotezele și concluziile preliminare care rezultă din cercetările documentare. Selecția proiectelor, colectarea datelor și orientările pentru interviuri și focus grupuri sunt prezentate în Anexa C.

35. Majoritatea datelor au fost colectate în prima fază a evaluării; cu toate acestea, echipa de evaluare a revenit cu cereri de date suplimentare de la actori relevanți pentru a aprofunda analiza și a dezvolta în continuare rezultatele evaluării preliminare.

36. S-au utilizat mai multe surse de date (a se vedea Anexa C) pentru a obține acces la datele deja existente cu privire la monitorizarea intervențiilor POIM în sectorul energiei, precum și pentru a colecta date noi și informații necesare pe tot parcursul procesului de evaluare.

37. Datele colectate au acoperit întregul ciclu de implementare a intervențiilor POIM în sectorul energiei, inclusiv fazele de durabilitate ale acestora. Prin urmare, a fost luată în considerare întreaga perioadă, ianuarie 2014 – decembrie 2020.

38. Această evaluare a folosit mai multe metode de analiză, cum ar fi: SWOT (puncte forte, puncte slabe, oportunități și amenințări), analiza datelor primare și secundare, analiza indicatorilor și analiza bazată pe teorie.

39. **Analiza SWOT** a evaluat punctele tari, punctele slabe, oportunitățile și amenințările intervențiilor POIM legate de energie pentru a identifica:

- Factorii interni pozitivi (puncte tari) prezenți în implementarea intervențiilor susținute de intervențiile POIM în sectorul energiei
- Factorii interni negativi (puncte slabe) prezenți în implementarea intervențiilor susținute de intervențiile POIM în sectorul energiei
- Oportunitățile (factori externi care ar putea sau au influențat calitatea serviciilor energetice: factori socioeconomici, demografici, legislativi, de mediu, etc.) cu privire la implementarea intervențiilor susținute de intervențiile POIM în sectorul energiei;
- Amenințările (factori externi care ar putea sau au influențat negativ implementarea și/sau au avut consecințe neintenționate) legate de implementarea intervențiilor susținute de intervențiile POIM în sectorul energiei.

40. Punctele tari și oportunitățile evidențiate au condus la identificarea și evaluarea alternativelor de intervenție, iar punctele slabe și amenințările stau la baza planificării strategiei de risc (prin utilizarea punctelor tari). Analiza SWOT a ajutat la identificarea factorilor interni și externi care facilitează sau împiedică producerea efectelor preconizate în urma implementării intervenției.

41. **Analiza datelor primare și secundare** a acoperit următoarele aspecte: numărul de proiecte aprobate/contractate/finalizate, rezultatele financiare, utilizarea fondurilor la proiect/operație/OS, etc. Atât datele de la autoritățile responsabile cu managementul și implementarea proiectului (autoritatea de management, beneficiarii), cât și datele colectate de la alte instituții publice și organizații relevante vor fi analizate, așa cum este prezentat în analiza documentară.

42. **Analiza indicatorilor** a luat în considerare gradul în care indicatorii au fost atinși la nivelul proiectului în funcție de tipul de intervenție. Rezultatele au fost evaluate în conformitate cu obiectivele proiectelor și cu rezultatele obținute în intervenții similare (conform rezultatelor găsite în analiza comparativă a proiectelor similare în PO din Polonia și Lituania descrise în Capitolul 4). Datele au fost corelate cu rezultatele analizelor calitative în vederea identificării factorilor care au facilitat sau împiedicat obținerea rezultatelor. Rezultatele analizelor au fost corelate cu informațiile financiare la nivelul OS al proiectului sau operațiunii pentru a evidenția aspecte legate de eficiența intervenției și identificarea costurilor unitare în domeniile în care acest lucru era posibil (pentru analize comparative și bune practici sau lecții învățate).

43. **Teoria schimbării:** S-a avut în vedere lanțul cauzal al rezultatelor, urmat de o analiză a aspectelor relevante pentru fiecare intervenție. Ipoteza a luat în considerare modul în care strategia propusă a condus la obținerea rezultatelor în special în contextul socioeconomic și în concordanță cu acțiunile complementare (de ex. acțiuni pentru piață, în sfera socială, etc.)

2.3.2. Colectarea datelor

44. **1. Analiza documentară** (inclusiv surse de date secundare) a fost folosită pentru a obține o imagine clară și detaliată a logicii de intervenție a programului asupra rezultatelor și impactului AP 6, 7 și 8. Cercetarea documentară a fundamentat analiza și a completat colectarea primară a datelor.

Principalele documente acoperite în timpul analizei documentare (a se vedea Anexa E) au fost următoarele:

- Documente strategice românești din sectorul energiei (versiuni preliminare ale strategiei energetice care, deși nu au fost aprobate oficial, indică prioritățile politicii începând cu 2014; PNIESC pentru 2020–2030)
- Principalele acte legislative și reglementări (legea energiei, legea termoficării, ordinele ANRE), care privesc regulile pieței energiei, dar și scheme complementare de sprijin pentru tehnologii și proiecte similare celor din POIM (schema Certificatelor Verzi, bonus de cogenerare, programe UE care sprijină alte infrastructuri de gaze naturale naturale, etc.)
- Documentele programului pentru POIM (versiunile preliminare și finale; documentele-cadru de implementare; rapoartele anuale de implementare; evaluarea POIM ex-ante; alte documente relevante și prezentări de la Comitetul de Monitorizare al POIM)
- Documentele aferente proiectului (pentru proiectele incluse în studii de caz - aplicații de proiect, analiza ex ante cost-beneficiu (ACB), rapoarte de progres sau de implementare finale rezultate ale monitorizării); planuri de dezvoltare a rețelei pe 10 ani pentru Transelectrica și Transgaz (pentru OS 8.1 și 8.2)
- Statistici relevante de la INS și ANRE (de ex. rapoarte anuale privind eficiența energetică și surse regenerabile, rapoarte privind piața de energie electrică și piața de gaze naturale naturale)

- Alte programe ale UE relevante pentru subiect (raportul final de implementare a POS Competitivitate 2007–2013 pentru proiectele anterioare privind eficiența energetică și sursele regenerabile de energie; POS Mediu 2007–2013 pentru acordarea priorității proiectelor RT în POIM; actualul POR 2014-2020 pentru măsuri complementare privind eficiența energetică în clădiri)

45. **2. Interviuurile semi-structurate** au fost folosite pentru a obține o mai bună înțelegere a proiectării programului, istoricul implementării programului, blocaje, lecții învățate din pregătirea ghidurilor, cereri de propuneri de proiecte, evaluări, contractare, achiziții în cadrul proiectelor finanțate, provocări instituționale, șamd. Interviuurile s-au bazat pe liniile directoare pregătite în Raportul Inițial. **Opt interviuri** efectuate pentru acest rezultat de evaluare, dintre care patru au fost interviuri individuale și patru au fost interviuri de grup (cu o medie de trei participanți pe interviu de grup). Printre persoanele intervievate se numără reprezentanții Autorității de Management și părțile interesate atât din Comitetul de Monitorizare (beneficiari principali și instituții publice), cât și din Comitetul Tehnic. Interviuurile vor fi principalul instrument de colectare a informațiilor direct de la părțile interesate din OS 7.2, 8.1 și 8.2, care constau fiecare dintr-un proiect mare și specific. De asemenea, interviurile au fost utilizate pentru colectarea de date suplimentare pentru studiile de caz.

46. **3.** S-au folosit **focus grupuri** pentru colectarea de informații dintr-un grup de proiecte, în special în cadrul AP 6 și AP 7, care au procese de selecție competitive și beneficiari multipli. Au fost organizate **două focus-grupuri** (cu o medie de șase participanți în fiecare grup), astfel încât datele să poată fi colectate de la o gamă mai largă de părți interesate în care organizarea interviurilor individuale ar fi fost mai puțin eficientă, pentru OS 6.2 și OS 7.1. Focus grupurile au inclus beneficiari și actori de implementare (furnizori de servicii și consultanți). Focus grupurile au fost stabilite pe baza liniilor directoare pregătite în Raportul Inițial.

47. **4. Studiile de caz** au fost folosite pentru a furniza o analiză mai profundă a proiectelor implementate în cadrul POIM. Criteriile pentru selectarea studiilor de caz au fost următoarele:

- Cele mai reprezentative (finale sau aproape de finalizare) pentru OS 6.1–6.4 și OS 7.1 (care urmează să fie actualizate în a doua evaluare)
- Cele două proiecte din OS 7.2 și 8.1
- Proiect de interconectare – Transgaz SO 8.2
- Eșantion al proiectelor de distribuție a gaze naturalelor din OS 8.2 (în a doua evaluare)

48. Cele nouă proiecte selectate pentru a face obiectul studiilor de caz sunt prezentate în Tabelul 2.1.

49. Cele **nouă studii de caz** sunt detaliate în Anexa D.

Tabelul 2.1. Lista Studiilor de Caz

	Titlul proiectului	Beneficiar	Cod MySmis
SO 6.1 – Creșterea producției de energie din surse regenerabile și mai puțin exploatate (biomasă, biogaz, geotermal)			
1.	Modernizarea stațiilor de transformare ale E.ON Distribuție România S.A.– Lucrări de consolidare a rețelei electrice în amonte de punctul de racordare a capacităților de producție suplimentare pentru a prelua energia electrică produsă din surse regenerabile în condiții de siguranță a S.E.N. – Unitatea 110/20kV Hîrlău, Unitatea 110/20kV Pascani, Unitatea 110/20kV Gorban	Delgaz Grid	105731

2.	Utilizarea energiei geotermale combinate cu pompele de încălzire centralizată, pentru a produce agent termic pentru încălzire centralizată și apă caldă pentru zona Nufărul I, Oradea	Municipiul Oradea	115839
SO 6.2 – Reducerea consumului de energie la nivelul consumatorilor industriali			
3.	Sistem inteligent de monitorizare a consumului de energie din Antibiotice SA	Antibiotice S.A.	109717
SO 6.3 – Reducerea consumului mediu de energie electrică la nivelul locuințelor			
4.	Implementarea unui sistem inteligent de măsurare în Craiova, zona centrală (parțial) și Sărari (aprox.10.000 de consumatori din Craiova)	Distribuție Oltenia	114790
OS 6.4 – Creșterea economiilor în consumul de energie primară produsă prin sisteme de cogenerare de înaltă eficiență			
5.	Creșterea eficienței energetice operaționale la SC AMBRO S.A. Suceava prin implementarea unei instalații de cogenerare de înaltă eficiență	AMBRO S.A.	115900
OS 7.1 – Creșterea eficienței energetice în sistemele centralizate de transport și distribuție a energiei termice în orașele selectate			
6.	Reabilitarea sistemului de termoficare din Oradea pentru perioada 2009-2028, pentru respectarea legislației de mediu și creșterea eficienței energetice – Etapa II	Municipiul Oradea	108460
OS 7.2 – Creșterea eficienței energetice în sistemul centralizat de furnizare a energiei termice în Municipiul București			
7.	Reabilitarea sistemului de încălzire al Municipiului București	Municipiul București	138142
OS 8.1 – Creșterea capacității sistemului energiei național pentru preluarea energiei produse din resurse regenerabile			
8.	LEA 400 KV c.c. Gutinaș-Smârdan	Transelectrica	129245
OS 8.2 – Creșterea gradului de interconectare a Sistemului Național de Transport a gaze naturalelor naturale cu alte state vecine			
9.	Dezvoltări ale SNT în zona de nord-est a României pentru îmbunătățirea aprovizionării cu gaze naturale naturale a zonei, precum și pentru asigurarea capacităților de transport către Republica Moldova	Transgaz	122972

2.3.3. Limitări

50. Evaluarea a identificat câteva riscuri cheie și limitări metodologice pentru care s-au găsit măsuri de atenuare, așa cum se arată în Tabelul 2.2.

Tabelul 2.2. Limitări metodologice

Limitare	Comentarii
Rapoarte și date de monitorizare incorecte	Analiza documentară a relevat anumite limitări ale datelor de monitorizare – în special, indicatori care arată rezultatele finale și datele de rezultat imediat pentru proiectele încă în curs de implementare, dar care nu au fost finalizate și indicatori care au fost proiectați sub-optim. Pentru a compensa această limitare, echipa de evaluare a inclus chestiunea monitorizării în cât mai multe interviuri, pentru a colecta date suplimentare relevante pentru monitorizare.
Întârzieri în implementare	Majoritatea intervențiilor au început recent sau sunt întârziate în implementare. Este dificil de estimat efectul intervențiilor în faza incipientă a implementării, mai ales în ceea ce privește rezultatele imediate și impactul. Echipa de evaluare a încercat să ofere proiecții ale efectelor probabile ale intervențiilor.
Angajament limitat al câtorva actori cheie	Evaluatorii au avut oportunități limitate de a accesa și de a interacționa cu câțiva actori cheie din autoritatea de management POIM. Cooperarea strânsă cu Unitatea Centrală de Evaluare a facilitat accesul echipei de evaluare la majoritatea informatorilor cheie.
Limitarea colectării datelor din cauza pandemiei COVID-19	Evaluarea a fost efectuată fără deplasare sau întâlniri față în față, ceea ce a implicat anumite provocări în procesul primar de colectare a datelor. Întâlnirile de grup s-au desfășurat online și, în ciuda tendinței inițiale de a fi mai puțin interactive, în cele din urmă s-au dovedit a fi informative la un nivel satisfăcător.